

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 5.9.2007
COM(2007) 498 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Spodbujanje polne udeležbe mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi

{SEC(2007) 1084}
{SEC(2007) 1093}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Spodbujanje polne udeležbe mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi

1. Uvod

Opolnomočenje mladih in ustvarjanje ugodnih razmer, v katerih lahko mladi razvijajo svoje sposobnosti, delajo in dejavno sodelujejo v družbi, je ključnega pomena za usklajen gospodarski in socialni razvoj Evropske unije, zlasti ob upoštevanju globalizacije, gospodarstva, ki temelji na znanju, in staranja družbe, v kateri je bistveno vsem mladim dati možnost, da polno razvijejo svoj potencial.

Medtem ko so splošne razmere za mlade v Evropi danes ugodne – svoboda in varnost, blaginja, daljša pričakovana življenjska doba – obstaja vse večja skrb, da mnogim izmed njih uspeh ni zagotovljen. Visoka stopnja revščine otrok, slabo zdravje, osip v šolah in brezposelnost pri prevelikem številu mladih kažejo na potrebo, da se prizadevanja Evrope za svojo mladino¹ začnejo zgodaj, pri tem pa upoštevajo tudi pomembno vlogo družine². Družbena izključenost mladih pomeni visoke družbene in gospodarske stroške in jo je treba preprečevati.

Danes se mladi spopadajo z zahtevnimi in različnimi izzivi. Več je priložnosti za učenje in udeležbo, ustaljenih poti pa je manj. Ohranjanje rasti in blaginje v Evropi ob spodbujanju socialne kohezije in trajnostnega razvoja je odvisno od celovitega prispevka in udeležbe vseh mladih, zlasti ker je njihovo število glede na število prebivalstva vse manjše. Mladi bodo morali kriti vse višje stroške starajočega se prebivalstva, zaradi česar je potreben medgeneracijski pristop³.

Zato je potrebna transverzalna strategija za mlade, ki gradi na sodelovanju med oblikovalci politike in interesnimi skupinami na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni. Pri izvajanju mladinske politike igrajo glavno vlogo države članice. V zvezi s tem so se v okviru Evropskega pakta za mlade zavezale, da bodo mladim namenile posebno pozornost v okviru lizbonske strategije⁴. EU lahko igra dopolnilno vlogo s tem, da nudi finančno podporo in usklajuje politiko. Od sprejetja Bele knjige o mladini se s podporo Evropskega parlamenta in drugih institucij postopno vzpostavlja okvir politike v zvezi z mladimi⁵. Boljša usklajenost med tem okvirom in drugimi politikami, ki vplivajo na mlade, ob večji usmerjenosti politik v mlade, bi pomagala pri bolj učinkovitem reševanju izzivov, s katerimi se spopadajo mladi, to pa je tudi namen tega sporočila.

¹ BEPA, april 2007.

² Evropska zveza družin je bila ustanovljena na pomladanskem zasedanju Evropskega sveta leta 2007.

³ COM(2006) 571, COM(2007) 244.

⁴ COM(2005) 206

⁵ COM (2001) 681, Resolucija Sveta C 168/2 (2002)

Še več, za spodbujanje polne udeležbe mladih v družbi bi bilo koristno močno partnerstvo med EU in mladino. To sporočilo predlaga, da se to doseže z zavezo EU in držav članic, da bodo razvile boljše priložnosti za mlade, ter zavezo mladih, da bodo pri tem dejavno sodelovali.

2. BOLJŠE IN OBSEŽNEJŠE IZOBRAŽEVANJE ZA VSE MLADE

Izobraževanje je bistveno za prehod ljudi na trg dela ter uspešno vključitev in sodelovanje v družbi. Vendar pa znatno število mladih zapusti sistem izobraževanja, ne da bi pridobili znanja, potrebna za nemoten prehod v zaposlitev.

Skoraj eden od šestih mladih v EU prezgodaj opusti šolanje. Cilj držav članic je to stopnjo do leta 2010 zmanjšati na povprečno 10 %, a še ni gotovo, ali je to mogoče. Eden od štirih mladih odraslih (v starosti od 25 do 29 let) ni dokončal srednje šole. Študije kažejo znatno pomanjkanje osnovne pismenosti in numeričnih spretnosti pri učencih, kar predstavlja resno oviro pri napredovanju v poklicno usposabljanje in visokošolsko izobraževanje, zaradi česar jih čaka negotova prihodnost v družbi in na sodobnem trgu dela⁶.

Trenutno pomanjkljivo ponudbo vzgoje in izobraževanja v zgodnjem otroštvu v Evropi⁷ – njen pomen je dobro znan⁸ – bi bilo mogoče izboljšati. Prizadevanja morajo biti usmerjena v razvoj ključnih sposobnosti⁹ že zelo zgodaj, zlasti pri otrocih na zapostavljenih območjih, in v oblikovanje spremljevalnega mehanizma za preprečevanje prezgodnjega opuščanja šolanja.

Sistemi izobraževanja bi morali zagotavljati učinkovito in ustrezno izobrazbo za vse življenje, ki razvija zmožnosti posameznika za ustvarjalnost in samostojnost, hkrati pa bi se izogibali neuskkljenosti s trgom dela. Mlade je treba pripraviti na vstop na trg dela, pa tudi na nadaljevanje izobraževanja vse življenje, na njihov osebni razvoj, ter jim pomagati, da se prilagodijo spremenljivim poklicnim okoliščinam. V tem kontekstu je treba spodbujati razvijanje spretnosti sporazumevanja in znanja tujih jezikov.

To so glavni izzivi – toliko bolj pomembni v globaliziranem gospodarstvu, ki temelji na znanju – s katerimi se morajo sistemi izobraževanja spopasti, če naj zadovoljijo potrebe sodobne mladine. Delovni program Izobraževanje in usposabljanje 2010¹⁰ zagotavlja okvir na ravni EU, ki podpira posodabljanje sistemov izobraževanja in usposabljanja v državah članicah. Koristna bi bila močnejša politična usmeritev v izvajanje dobrih politik in praks, ki so nastale v tem procesu. Z usmerjanjem naložb v razvoj vzgoje in izobraževanja za vse v zgodnjem otroštvu in dvigom njegove kakovosti se lahko države članice bolj učinkovito spopadejo s težavo prezgodnjega opuščanja šolanja in pomanjkanjem izobrazbe.

⁶ Poročilo o napredku 2007.

⁷ Predšolsko izobraževanje

⁸ COM(2006) 481.

⁹ Priporočilo (2006/962/ES): sporazumevanje v maternem jeziku, sporazumevanje v tujih jezikih, matematične sposobnosti ter osnovne sposobnosti v znanosti in tehnologiji, digitalne spretnosti, učenje učenja, družbene in državljanske sposobnosti, smisel za pobudo in podjetnost ter kulturna ozaveščenost in izražanje.

¹⁰ C 142/1 (2002).

Komisija

- poziva države članice, da dajo v svojih nacionalnih strategijah vseživljenjskega učenja prednost kakovosti in količini naložb v vzgojo in izobraževanje v zgodnjem otroštvu;
- poziva države članice, da s spremembami upravljanja, financiranja in učnih načrtov posodobijo visokošolsko izobraževanje;
- poziva države članice, da v svojih nacionalnih programih reform dajo večji poudarek izobraževanju in usposabljanju, da ne bi prišlo do neuskladenosti med izobrazbo in zahtevami trga dela, npr. z razvojem več in boljših možnosti za svetovanje mladim in ustvarjanjem tesnejših vezi med izobraževalnimi ustanovami in trgom dela;
- poziva države članice, da izboljšajo ustreznost poklicnega izobraževanja in usposabljanja za trg dela ter povečajo njuno privlačnost in odprtost, da bi se mladi bolje pripravili za trg dela, na primer s partnerstvi med interesnimi skupinami, vključno s socialnimi partnerji in sektorskimi organizacijami;
- poziva države članice k izvajanju Evropskega kvalifikacijskega okvira, ki bo podprl mobilnost mladih študentov in delavcev ter omogočil potrjevanje tega, kar so se naučili po formalnih in neformalnih poteh;
- bo skupaj z državami članicami razvila posebne pravine za mladino v okviru Europassa¹¹, ki temelji na pobudi Youthpass, pripravljeni v okviru programa Mladi v akciji, za lažji dostop mladih do mobilnosti in vseživljenjskega učenja.

3. MLADI IN ZAPOSILITEV: IZZIV ZA EVROPO

Izraba polnega potenciala mladih je sredstvo za prihodnjo gospodarsko rast in socialno kohezijo v EU. Trgi dela morajo na te izzive nujno odgovoriti, da izkoristijo zmožnosti mlade populacije.

¹¹ Odločba 2241/2004/ES: Europass zagotavlja okvir Skupnosti za preglednost kvalifikacij in usposobljenosti, s čimer omogoča mladim, da lažje predvidijo izid svojega učenja.

3.1. Brezposelnost mladih: zapravljen vir¹²

Brezposelnost mladih (v starosti od 15 do 24 let) je za Evropo ključna skrb: trenutno je 17,4-odstotna¹³. To je tratenje človeškega kapitala. V zadnjih 25 letih kljub splošnemu dvigu izobrazbe ni bilo pravega napredka pri zmanjšanju brezposelnosti. Ob trenutnem gospodarskem razmahu in oceni, da se bo v lizbonskem ciklu 2005–2008 dodatno zaposlilo 7 milijonov oseb, se delovanje trga dela za mlade še vedno razvija manj ugodno. Zanje je dvakrat bolj verjetno, da bodo ostali brez zaposlitve, kot za odrasle v najboljših letih. Brezposelnost pri mladih odraslih pogosto preraste v dolgotrajno brezposelnost (več kot 50 % brezposelnih v starosti od 25 do 29 let) ali nedejavnost. Delež mladih žensk med nedejavnimi in brezposelnimi je višji od deleža drugih, razlika v primerjavi z moškimi pa s starostjo narašča.

Brezposelnost mladih se je dolgo dojemala kot začasen pojav pri prehodu iz izobraževanja na trg dela. Vendar pa je treba v spreminjajočem se demografskem in gospodarskem okviru ponovno razmisliti o problemih zaposlovanja mladih in tveganjih, ki jih lahko to povzroči. En razlog je usposobljenost in izobrazba (oziroma njuno pomanjkanje), a del težave je tudi težak prehod in segmentacija trga dela. Regionalne razlike med nekaterimi državami članicami še povečujejo take težave.

Zaradi pomanjkljive izobrazbe se četrtnina mladih znajde na pragu trga dela brez zadostnih kvalifikacij (glej poglavje 2). Za polovico novih delovnih mest v EU se zdaj zahtevajo kvalifikacije na visoki stopnji, za večino ostalih pa vsaj na srednji. Ni presenetljivo, da je stopnja brezposelnosti pri nizko kvalificirani mladini znatno višja kot pri bolj izobraženih vrstnikih. Zaradi sprememb potreb po delovni sili je prikrajšanost nizko kvalificirane mladine še večja. Gospodarstva, ki temeljijo na znanju in storitvah, še vedno ustvarjajo delovna mesta, za katera kvalifikacije na visoki stopnji niso potrebne, a zahtevajo bolj raznovrstna znanja in usposobljenosti kot nekoč. V nekaterih državah imajo zaradi nenaklonjenosti makroekonomskih institucij in institucij trga dela do vstopa mladih na trg dela in zaradi neusklajenosti med kvalifikacijami ter zahtevami trga dela celo visoko izobraženi mladi težave pri iskanju zaposlitve.

Visoka stopnja nedejavnosti mladih (razen udeležbe v izobraževanju in usposabljanju) je še en pojav neuspešnega vključevanja na trg dela in je ponavadi povezana z visoko splošno brezposelnostjo. Nedejavnost negativno vpliva na pripravljenost in ekonomsko sposobnost mladih odraslih, da ustvarijo družino. Brezposelnost in nedejavnost staršev sta pomembna dejavnika tveganja za revščino otrok (glej poglavje 4).

¹² Glej podrobno analizo v SEC(2007) 1093, priloženo temu sporočilu, in pregled Evropske zaposlovalne opazovalnice za leto 2005.

¹³ Stopnja brezposelnosti mladih v EU-27 leta 2006. Več podrobnosti o podatkih v SEC (2007) 1093.

3.2. Izboljševanje prehoda mladih: prožna varnost

Vključitev na trg dela je pogosto postopen proces, a postane problematičen, če obdobja brezposelnosti niso osmišljena z določeno dejavnostjo; to zmanjšuje zaposljivost posameznika. V mnogih državah članicah traja brezposelnost pri enem od treh mladih še eno leto po zaključku izobraževanja.

Kljub temu, da so države članice ponovno poudarile svojo zavzetost, velika večina od 4,6 milijonov mladih brezposelnih v EU v šestih mesecih ne dobi priložnosti za nov začetek. Izobraževalne ustanove in institucije trga dela bi morale povečati prizadevanja, da se vsem mladim zagotovita usmerjanje in svetovanje po meri za izbiro ustrezne izobraževalne poti, ki vodi do kvalifikacije, uporabne na trgu dela¹⁴, s čimer bi se zmanjšala neusklajenost med izobrazbo in zahtevami trga dela. Mladi bi morali imeti več podpore z njim prilagojenim iskanjem zaposlitve, vključno z izkoriščanjem zaposlitvenih možnosti v tujini. EU bo okrepila podporo sodelovanju držav članic pri spodbujanju mobilnosti (npr. pobuda EURES z imenom „Prva zaposlitev v tujini“).

Zgodnje vzpostavljanje povezave med izobraževanjem in trgom dela je bistveno, da bi mladi spoznali svet dela. Če je povezano z usposabljanjem ali študijskim kurikulumom, je pripravništvo v zvezi s tem pomemben instrument, vendar se je treba izogibati pripravništvu z nizkim plačilom ali brez njega in z omejeno izobraževalno dodano vrednostjo. Države članice morajo zagotoviti, da je pripravništvo ustrezno opredeljeno.

Mladi potrebujejo primerne možnosti za zaposlitev, a ker so imeli le malo ali nič priložnosti, da pokažejo svoje sposobnosti, se zaposlujejo neprimerno manj kot drugi. Zlasti jih prizadene dvojnost trga dela. Ulovijo se lahko v past delovnih mest s slabimi pogoji ali možnostmi za razvoj: štirje od desetih so na primer trenutno zaposleni za določen čas; približno četrtina jih dela s krajšim delovnim časom, še več pa jih je zaposlenih na slabo plačanih delovnih mestih. Taka delovna mesta so lahko dober začetek za mlade in jim pomagajo pri pridobivanju delovnih izkušenj, lahko pa tudi pomenijo niz zaposlitev slabše kakovosti¹⁵.

Čeprav si države članice močno prizadevajo za rešitev brezposelnosti pri mladih, so ocene aktivnih politik za mlade na trgu dela pokazale, da bi bilo mogoče rezultate še izboljšati¹⁶. Države članice bi morale k razlogom za brezposelnost mladih v okviru lizbonske strategije, vključno z Evropskim paktom za mlade, pristopiti bolj sistematično in širše. Na podlagi pregleda lizbonske strategije 2006/2007 je nastalo več priporočil v zvezi s težavami pri zaposlovanju mladih.

Skupna načela za prožno varnost zagotavljajo del okvira za obravnavanje glavnih razlogov za težave pri zaposlovanju mladih in njihov občutek negotovosti¹⁷. Hkrati se nanašajo na vprašanja varnosti in prožnosti. V naslednjem obdobju lizbonske strategije, ki se začne leta 2008, naj bi države članice na podlagi posebnih izzivov, ki jih zadevajo, in ob dejavnem sodelovanju socialnih partnerjev, oblikovale strategije za prožno varnost, ki združujejo štiri sestavne dele politike (prožne in zanesljive pogodbene dogovore, učinkovite sisteme vseživljenjskega učenja, aktivne politike trga dela in sodobne sisteme socialne varnosti).

¹⁴ Resolucija Sveta o usmerjanju, maj 2004; Priročnik z poklicno usmerjanje.

¹⁵ Zaposlovanje v Evropi 2004, str. 178.

¹⁶ Zaposlovanje v Evropi 2006, str. 139.

¹⁷ COM(2007) 359.

Posege politike in ukrepe zaposlovanja je treba pregledati in prilagoditi nacionalnim razmeram in željam. Države članice bi morale uporabiti Evropski socialni sklad, da bi mladim ljudem zagotovile možnosti za prehod iz izobraževanja v delo, zlasti tam, kjer so sistemi poklicnega usposabljanja manj razviti, ter dati večji poudarek mladim v strukturnih politikah, namenjenih zmanjšanju regionalnih razlik.

3.3. Spodbujanje podjetništva

Evropa potrebuje več podjetnikov. Le 15 % delavcev v EU je delodajalcev ali so samozaposleni, pri mladih pa ta odstotek pade na 4,2¹⁸. Vendar več kot polovica mladih izjavlja, da bi se radi podali na pot podjetništva¹⁹. Spodbujanje pridobivanja podjetniške miselnosti z izobraževanjem in usposabljanjem je ključnega pomena in se priznava kot ključna usposobljenost. Tudi Evropski pakt za mlade in nedavne pobude Komisije²⁰ poudarjajo potrebo po tem, da procesi učenja čim bolj zgodaj podprejo razvoj participativnih znanj in podjetniške samozavesti ter znanja mladih.

Z zagotavljanjem informacij, finančnimi spodbudami in odpravljanjem nepotrebnih pravnih in upravnih bremen je treba ustvariti ugodne razmere za mlade podjetnike. Treba je ukrepati tudi v zvezi s posebnimi ovirami, s katerimi se srečujejo mlade ženske pri ustanavljanju in upravljanju podjetij. Komisija pripravlja pilotni projekt za spodbujanje mobilnosti mladih podjetnikov.

Komisija

- bo okrepila nadzor nad zaposlovanjem mladih v državah članicah in spodbujala izmenjavo najboljših praks;
- bo s pomočjo orodja EURES izboljšala podporo geografski mobilnosti in v jeseni 2007 začela s pilotno pobudo „Prva zaposlitev v tujini“, da mladi delavci pridobijo svojo prvo izkušnjo mobilnosti;
- bo leta 2008 dala pobudo za oblikovanje evropske listine kakovosti za pripravništva;
- poziva države članice, da se v nacionalnih programih reform in pri večstranskem nadzoru bolj posvetijo mladim;
- poziva države članice, da pripravijo strategije za prožno varnost s posebnim poudarkom na ciljih za zaposlovanje mladih, zlasti z vidika pristopa iz junijskega Sporočila o prožni varnosti in nadaljnega dela na področju prožne varnosti v Evropskem svetu;
- poziva države članice k spodbujanju pripravništev, močno povezanih z usposabljanjem ali študijskim kurikulumom, in da opredelijo temu ustrezne okvire;
- poziva države članice k spodbujanju izobraževanja za podjetništvo kot ključne usposobljenosti in k izboljšanju razmer za mlade podjetnike, npr. s podpiranjem Programa za podjetništvo in inovacije pri podjetjih ter finančnih institucijah za olajšanje dostopa do finančnih sredstev, namenjenih mladim podjetnikom za odpiranje MSP;

¹⁸ Anketa o delovni sili 2006.

¹⁹ Flash EB 192, april 2007.

²⁰ COM(2006) 33 konč. Glej tudi agendo iz Osla.

- spodbuja države članice k uporabi nacionalnih politik in sredstev EU, zlasti iz Evropskega socialnega sklada, Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada in Sklada za razvoj podeželja ali vseh drugih ustreznih skladov in programov EU za podporo mladim pri prehodu iz izobraževalnega sistema v zaposlitev ter za zmanjšanje regionalnih razlik.

4. UPORABA POLNEGA POTENCIALA VSEH

Na udeležbo mladih v izobraževanju, zaposlovanju in družbi vplivajo revščina, socialna izključenost, diskriminacija in slabo zdravje. Evropa želi iz ekonomskih in socialnih razlogov zagotoviti, da se noben otrok ali mlada oseba ne izključi.

4.1. Socialna vključenost

Revščina, ki prizadene 19 % otrok in mladostnikov, mlajših od 18 let, je zelo zaskrbljujoča. Po izkušnjah blaginja otrok pozneje pomembno vpliva na izobraževanje in zaposlovanje. Države z veliko nevarnostjo revščine za otroke in mlade imajo visoko stopnjo brezposelnosti. Onemogočanje prenosa revščine med generacijami je ključen izziv, politike pa se morajo z vseh strani usmeriti v potrebe otrok in njihovih staršev. Več poudarka je treba dati predšolski vzgoji in izobraževanju učencev, ki živijo na zapostavljenih območjih.

V mnogih državah socialno vključevanje priseljene mladine ali mladih, ki izhajajo iz zapostavljenih manjšin (zlasti romske), do zdaj ni bilo uspešno. Ti mladi pogosto v kombinaciji s šibkim socialno-ekonomskim položajem svojih staršev predstavljajo velik del zapostavljene mladine, pogosteje prezgodaj opustijo šolanje in imajo pogosto slabše razvite bralne spretnosti. V nekaterih državah je verjetnost za ekonomsko nedejavnost mladih, ki izhajajo iz narodnostnih manjšin, trikrat večja kot pri večinski populaciji.

Zagotovitev socialne vključenosti in enakih možnosti je ključen problem tudi za invalidno mladino. Pomembno je odpravljanje ovir za njihovo udeležbo v izobraževanju in usposabljanju, pa tudi za sodelovanje v družbeno-upravnih in političnih zadevah ter za življenje v skupnosti. Aktivne politike in ukrepi na trgu dela za večjo udeležbo manj sposobnih mladih v poklicnem usposabljanju pripomorejo k izboljšanju možnosti za polno udeležbo v družbi.

4.2. Neravnovesje med spoloma

Brezposelnih je več mladih žensk kot moških, ženske pa so pogosteje zaposlene na manj kakovostnih delovnih mestih, takih s polovičnim delovnim časom in za določen čas. Čeprav so v izobraževanju v zadnjih desetletjih znatno napredovale, se njihov potencial še vedno le delno odraža v uspešnosti na trgu dela in še naprej ostajajo razlike v plačah, ki se z leti povečujejo. Stereotipi v zvezi s spolom imajo pri tem veliko vlogo, saj ženske in moški sledijo tradicionalnim potem izobraževanja in usposabljanja, kar ženske pogosto usmeri v nižje vrednotene in slabše plačane poklice. Ženske veliko redkeje delajo na tehničnih področjih, čeprav take delovne sile na trgu dela primanjkuje. Mladi moški pogosteje prezgodaj opustijo šolanje.

4.3. Boljše zdravje

Dobro zdravje je pogoj za razvoj človeškega kapitala in polno udeležbo. Veliko bolezni pozneje v življenju se lahko prepreči v zgodnjih letih. A razmeroma veliko in vse več mladih že trpi zaradi težav z zdravjem: na primer, eden od petih otrok ima prekomerno telesno težo ali je debel, približno 10 % smrti pri mladih ženskah in 25 % pri mladih moških pa je povezanih z alkoholom. Na zdravje mladih močno vplivajo družina, šola in socialne razmere. Slabši socialno-ekonomski položaj in nižja stopnja izobrazbe vplivata na večjo pojavnost duševnih in telesnih zdravstvenih težav, zlorabo mamil in nosečnost najstnic.

Mladi so pomembna ciljna skupina politik EU na področju zdravja in preprečevanja bolezni (na področjih alkoholizma, zlorabe mamil, tobaka, zdravja potrošnikov, prehrane in debelosti, HIV/AIDS in kmalu tudi duševnega zdravja). Za obravnavo socialne razsežnosti zdravja in oblikovanje prilagojenih ukrepov za krepitev zdravja mladih je potrebno boljše sodelovanje med sektorji. Komisija je poudarila tudi pomen spodbujanja boljše prehrane in telesne dejavnosti med mladimi za izboljšanje njihovega zdravja²¹.

Komisija

- poziva države članice, da okrepijo boj proti revščini otrok, zlasti s spodbujanjem enakih možnosti za otroke in mlade v zvezi z izobraževanjem, vključno s predšolsko vzgojo, in vključenostjo njihovih staršev na trg dela;
- poziva države članice, da usposobijo mladinske organizacije in mladinske delavce za reševanje vprašanj na področju zdravja;
- bo leta 2007 pripravila novo strategijo na področju zdravja, ki bo podpirala prilagojene ukrepe za mlade;
- trdno podpira ukrepe za odpravo stereotipov v zvezi s spolom v izobraževanju, kulturi in na trgu dela s spodbujanjem vključevanja načela enakosti spolov in posebnih ukrepov v izobraževalnih in kulturnih programih EU;

5. DEJAVNI MLADI DRŽAVLJANI

Od objave Bele knjige o mladini se Komisija in države članice ukvarjajo s politikami za spodbujanje participativnih znanj in dejavno vključenost mladih v družbo²². Oblikovanje politik na področju mladine v stalnem dialogu z mladimi pripomore k njihovi uspešnosti.

5.1. Udeležba mladine

Udeležba mladine v demokratičnih institucijah in v stalnem dialogu z oblikovalci politike je ključnega pomena za pravilno delovanje naših demokracij in trajnost politik, ki vplivajo na življenje mladih.

²¹ COM(2007) 391 in COM(2007) 279.

²² Resolucija Sveta C 168/2 (2002).

Komisija je pred kratkim²³ države članice pozvala k nadaljnjim prizadevanjem za večjo udeležbo mladine in oblikovanju usklajenih strategij informiranja za mlade. Komisija je začela tudi dejanski dialog z mladimi vse od lokalne do evropske ravni, ki ga je treba v celoti izvesti. Evropski vrh mladih „Tvoja Evropa“, ki je potekal v Rimu marca 2007, Evropski teden mladih in dogodki za mlade, ki jih organizira predsedstvo, so pozitivni koraki k takemu strukturiranemu dialogu z mladimi.

Vključenost v kulturne dejavnosti lahko tudi mladim omogoči, da izrazijo svojo ustvarjalno energijo in prispevajo k spodbujanju dejavnega državljanstva. Poleg tega lahko kulturne dejavnosti z vzpostavljanjem vezi med posamezniki in pomočjo pri preseganju nacionalne identitete spodbudijo vključevanje in olajšajo medgeneracijski in medkulturni dialog. To je bistvo Evropskega leta medkulturnega dialoga 2008, ki se bo v veliki meri usmerilo na mlade. To je tudi ključna vsebina Sporočila Komisije o kulturi²⁴.

5.2. Prostovoljne dejavnosti

Prostovoljne dejavnosti omogočajo koristno neformalno izkustveno učenje, ki mladim daje možnost, da pridobijo znanja, ki jim olajšajo prehod iz izobraževanja v zaposlitev. S prostovoljnim delom mladi razvijajo vrednote, kot so medsebojno razumevanje, dialog in solidarnost. Vendar je treba opozoriti, da prostovoljne dejavnosti ne nadomeščajo plačane zaposlitve.

Mladi Evropejci so naklonjeni programom, ki spodbujajo prostovoljne dejavnosti, in 74 % jih verjame, da so ti programi dober način za povečanje njihove udeležbe v družbi. Program EU Mladi v akciji²⁵ daje okvir Evropski prostovoljni službi.

Poročila držav članic o izvajanju skupnih ciljev, ki so bili sprejeti za področje prostovoljnih dejavnosti v okviru odprte metode koordinacije²⁶, kažejo, da bi izmenjave dobre prakse, vzajemno učenje in orodja za evalvacijo prinesli dodano vrednost k razvijanju prostovoljnih dejavnosti²⁷.

Odpraviti bi bilo treba ovire, kot so težave z vizumi in pomanjkljivo zavarovanje, izboljšati pa je treba povezavo s pravico do zagotovljene socialne varnosti, vključno z nadomestilom za primer brezposelnosti. Potrebno je medsektorsko sodelovanje med različnimi organi in ustreznimi pravnimi okviri²⁸. Priznavanje znanj in spretnosti, ki jih pridobijo mladi pri prostovoljnem delu, prispeva k njihovem lažjemu prehodu iz izobraževanja v zaposlitev. Obstajajo dobre prakse, a potreben je skladnejši pristop na podlagi razmislekov, ki potekajo na ravni EU²⁹.

²³ COM(2006) 417.

²⁴ COM(2007) 242.

²⁵ V letih od 1996 do 2006 je v tem programu sodelovalo 30 000 mladih Evropejcev.

²⁶ Resolucija Sveta 13996/04 (2004).

²⁷ Glej podrobno analizo v dokumentu SEC(2007) 1084, ki je priložen temu sporočilu.

²⁸ Za več informacij o ovirah glej oddelek 3 delovnega dokumenta služb o prostovoljnih dejavnostih mladih.

²⁹ Odločba 2241/2004/ES.

5.3. Mladina in EU: okrepljeno partnerstvo

Institucije in politike imajo ključno vlogo pri širjenju možnosti, ki jih ima generacija mladih za udeležbo v družbi, a tudi mladi morajo sami razviti občutek odgovornosti za svojo izobrazbo, zdravje, vključitev v poklicno življenje in dejavno sodelovanje v družbi.

Mladinske organizacije so v tem pogledu ključni vir. Vloga Evropskega mladinskega foruma je pomembna za vključevanje teh organizacij, zlasti nacionalnih in lokalnih mladinskih svetov, ter mladih z manj možnostmi v strukturiran dialog z oblikovalci politike.

Razvoj Evropske unije zahteva veliko predanost. V nedavno objavljenem Eurobarometru so mladi izrazili podporo EU in pomembno je, da se na tem gradi še naprej³⁰.

Komisija predlaga okrepitev sedanjega partnerstva med institucijami EU in predstavniki mladih v deklaraciji, ki poudarja pomembnost in ustreznost strukturiranega dialoga z mladimi na vseh ravneh in področjih delovanja Komisije. Načrt dialoga je treba določiti skupaj z mladimi. V dialog je treba povezati ustrezne interesne skupine in mladinske organizacije. Vključiti je treba tudi mlade z manj možnostmi in mlade, ki niso člani nobene organizacije.

V okviru tega partnerstva bi lahko razmislili tudi o drugih interesnih področjih mladih, kot so trajnostni razvoj, prihodnost EU ali pomoč državam v razvoju.

Vsaka tri leta je treba skupaj z mladimi na podlagi obstoječih informacij pripraviti poročilo EU o mladini o razvoju na področjih, ki jih obravnava to sporočilo. Ministri so takšno poročilo podprli³¹.

Komisija

glede udeležbe:

- poziva države članice, da v okviru odprte metode koordinacije v zvezi z mladino izvajajo okrepljene skupne cilje udeležbe in informiranja mladih ter razvijejo strukturiran dialog;
- poziva države članice, da mladim namenijo vlogo pri dejavnostih, načrtovanih za Evropsko leto medkulturnega dialoga;
- bo v sodelovanju z državami članicami in z upoštevanjem njihovih pristojnosti preučila obstoječe nacionalne prakse v zvezi z dostopom mladih do kulture z namenom, da se ta dostop olajša;
- bo v sodelovanju z državami članicami na usklajen način uporabila ustrezne³² programe EU za spodbujanje udeležbe mladih;

glede prostovoljnih dejavnosti:

- poziva države članice, da razvijejo programe in strategije, preučijo izboljšave pravnih okvirov, odpravijo prepreke in spodbudijo prostovoljno udejstvovanje mladih, ki imajo slabše možnosti;

³⁰ EB Mladina 2007.

³¹ Sklepi Sveta 8771 (25.5.2007).

³² Na primer Mladi v akciji, Vseživljenjsko učenje, Okvirni program za konkurenčnost in inovacije ter v okviru tega posebni Program za podjetništvo in inovacije ter predlagani akcijski program Skupnosti na področju zdravja za obdobje 2007–2013.

- poziva države članice, da spodbujajo in priznavajo prostovoljno udejstvovanje na podlagi Europassa;
- poziva države članice, da okrepijo odprto metodo koordinacije na področju prostovoljnih dejavnosti ter razvijejo dejavnosti vzajemnega učenja in orodja za spremljanje na evropski ravni;
- bo izvedla posvetovanje in pripravila oceno učinka v zvezi z novo pobudo EU za spodbujanje in priznavanje prostovoljnih dejavnosti mladih;

glede okrepljenega partnerstva:

- poziva evropske institucije in mlade, da s skupno deklaracijo, ki bo predvidoma sprejeta pozneje letos, okrepijo svoje partnerstvo;
- poziva Evropski forum mladih, da v okviru strukturiranega dialoga izrazi skrbi mladih z manjšimi možnostmi in tistih, ki niso člani nobene organizacije;
- bo objavljala poročilo EU o mladini, ki ga bo vsaka tri leta pripravila Komisija.

6. SKLEPI

To sporočilo je velik korak v procesu oblikovanja politike o vprašanih mladih, ki se je začel leta 2001 z Belo knjigo o mladini. V kontekstu staranja družbe prinaša pomembno sporočilo o boljši, zgodnejši in večji naložbi v mlade za spodbujanje izobraževanja, zaposlovanja, družbene vključenosti, zdravja in dejavnega državljanstva v celotni življenjski dobi. Naložba pa ne sme biti samo finančna. Potrebna je osebna udeležba ustreznih interesnih skupin, kot so oblikovalci politik, ustanove za delo in izobraževanje, podjetja, mladinski delavci, raziskovalci, družine in organizacije, ki delajo za mlade in z mladimi.

Sporočilo poudarja potrebo po znatnem zmanjšanju brezposelnosti mladih in izboljšanju kakovosti zaposlitve. Vsi mladi in vsa Evropa morajo imeti znanja in spretnosti ter priložnosti, da delajo produktivno za gospodarsko in družbeno blaginjo. Ključ za polno udeležbo mladih je dostop do dobre zaposlitve, za katero je potrebna tudi kakovostna in ustrezna izobrazba. Spodbujanje polne udeležbe mladih vodstvenih delavcev, podjetnikov in delavcev je ključno pri oblikovanju inovativnega gospodarstva EU, ki temelji na znanju in je mednarodno konkurenčno.

S transversalno mladinsko strategijo bomo uspešneje dosegli, da se mladi ljudje polno udeležujejo v družbi. Za to je potrebno močnejše medsektorsko sodelovanje med področji politike, ki vplivajo na mlade, in večji poudarek na mladini v takih politikah. V ta namen pozivamo države članice, da sprejmejo številne ukrepe, namenjene tesnejšim povezavam med obstoječimi procesi, kot so lizbonska strategija, zdravstvene strategije in številne odprte metode koordinacije³³, da bi tako omogočile nadaljnje in boljše možnosti za mlade in se osredotočile na ukrepe, ki bodo ugodnejši za poklicno vključevanje mladih, njihovo družbeno vključevanje in dejavno državljanstvo.

³³ Na področju izobraževanja, vključevanja in mladine.

Komisija je predlagala številne nove pobude za povezovanje izobraževanja z zaposlitvijo ter spodbujanje mladih k dejavnemu državljanstvu. Med temi je pobuda o evropski listini kakovosti za pripravništva, pilotna pobuda „Prva zaposlitev v tujini“, nova strategija na področju zdravja, ocena učinka v zvezi s prostovoljnimi dejavnostmi mladih in študija o dostopu mladih do kulture. Komisija tudi predlaga spodbujanje transverzalnega usklajevanja s poročilom EU o mladini, ki se pripravi vsaka tri leta.

Polna udeležba mladih v družbi je lahko uspešna samo, če se mladi zavežejo, da bodo sodelovali pri tem cilju, zato Komisija predlaga usposabljanje mladih in krepitev obstoječega partnerstva med evropskimi institucijami in mlado generacijo.

Tehnična priloga: referenčni dokumenti

Tehnična priloga: seznam referenčnih dokumentov (po kronološkem vrstnem redu)

- (1) COM(2001) 681: Bela knjiga o novi spodbudi za evropsko mladino (21. 11. 2001).
- (2) Izobraževanje in usposabljanje 2010, C 142/1: podrobni delovni program o nadaljnjih ukrepih v zvezi s cilji sistemov izobraževanja in usposabljanja v Evropi (14. 6. 2002).
- (3) Resolucija Sveta C 168/2 (2002): resolucija Sveta in predstavnikov vlad držav članic, zbranih v Svetu, ki se nanaša na okvir evropskega sodelovanja na področju mladih (27. 6. 2002).
- (4) Resolucija Sveta o usmerjanju: resolucija Sveta o krepitvi politik, sistemov in praks na področju usmerjanja (maj 2004).
http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/resolution2004_en.pdf.
- (5) Zaposlovanje v Evropi (EiE) 2004: Zaposlovanje v Evropi 2004.
- (6) Resolucija Sveta 13996/04 (2004): resolucija Sveta o skupnih ciljih na področju prostovoljnih dejavnosti, 13996/04 (15. 11. 2004).
- (7) Odločba 2241/2004/ES: Odločba št. 2241/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2004 o enotnem okviru Skupnosti za preglednost kvalifikacij in usposobljenosti (Europass).
- (8) Evropski pakt za mlade: Priloga 1 sklepov predsedstva Evropskega sveta, 22. in 23. marec 2005.
- (9) COM(2005) 206: Sporočilo Komisije o evropskih politikah, ki zadevajo mlade – o obravnavi skrbi mladih v Evropi – izvajanje Evropskega pakta za mlade in spodbujanje dejavnega državljanstva (30. 5. 2005).
- (10) COM(2006) 33: Sporočilo Komisije o izvajanju lizbonskega programa Skupnosti – spodbujanje podjetniškega razmišljanja skozi izobraževanje in učenje (13. 2. 2006).
- (11) COM(2006) 208: Sporočilo Komisije „Uresničevanje agende za posodobitev univerz: izobraževanje, raziskave in inovacije“ (10. 5. 2006).
- (12) COM(2006) 417: Sporočilo Komisije o nadaljevanju Bele knjige o novi spodbudi za evropsko mladino: izvajanje skupnih ciljev na področju sodelovanja in informiranja mladih s ciljem spodbujanja njihovega dejavnega državljanstva (20. 7. 2006).
- (13) COM(2006) 481: Sporočilo Komisije o učinkovitosti in pravičnosti v evropskih sistemih izobraževanja in usposabljanja (8. 9. 2006).
- (14) COM(2006) 571: Sporočilo Komisije „Demografska prihodnost Evrope – kako spremeniti izziv v priložnost“ (12. 10. 2006).
- (15) Zaposlovanje v Evropi (EiE) 2006: Zaposlovanje v Evropi 2006.
- (16) Pregled Evropske zaposlovalne opazovalnice: jesen 2005 (zaposlovanje mladih). Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti, 2006. ISSN 1725-5376.

- (17) Priporočilo (2006/962/ES): Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje (18. 12. 2006).
- (18) COM(2006) 857: Sporočilo Komisije „Zaposlovanje na podeželskih območjih: zapolnitev vrzeli v zaposlovanju“ (21. 12. 2006)
- (19) SEC (2006) 1772: Delovni dokument služb Komisije: Poročilo o zaposlovanju na podeželskih območjih (21. 12. 2006)
- (20) SEC (2007) 329: Delovni dokument služb Komisije: Skupno poročilo o socialni zaščiti in socialni vključenosti. Spremeni dokument (6. 3. 2007)
- (21) BEPA, april 2007: Urad svetovalcev za evropsko politiko: „Naložbe v mladino: strategija opolnomočenja“
http://ec.europa.eu/dgs/policy_advisers/publications/index_en.htm.
- (22) COM(2007) 244: Sporočilo Komisije „Spodbujati solidarnost med generacijami“ (10. 5. 2007).
- (23) Sklepi Sveta 8771 (2007): o prihodnjih perspektivah evropskega sodelovanja na področju mladinske politike (25. 5. 2007).
- (24) COM(2007) 279: Bela knjiga o strategiji za Evropo glede zdravstvenih vprašanj v zvezi s prehrano, prekomerno telesno težo in debelostjo (30. 5. 2007).
- (25) COM(2007) 359: Sporočilo Komisije „Oblikovanje skupnih načel prožne varnosti: nova in boljša delovna mesta v povezavi s prožnostjo in varnostjo“ (27. 6. 2007).
- (26) EB 2007, mladina: „Pogled v ozadje številok – glavni rezultati raziskave Eurobarometer 2007 o mladini“ iz februarja 2007 na naslovu http://ec.europa.eu/youth/index_en.html
- (27) Flash EB 192, Raziskava o podjetništvu v EU (25 držav članic), Združene države, Islandija in Norveška: Analitično poročilo, april 2007
- (28) Poročilo o napredku 2007: Napredek pri doseganju lizbonskih ciljev na področju izobraževanja in usposabljanja: poročilo GD EAC 2007, pripravljeno na podlagi kazalnikov in meril uspešnosti (v pripravi).
- (29) COM(2007) 242: Sporočilo Komisije o evropski agendi za kulturo v svetu globalizacije (10. 5. 2007).
- (30) COM(2007) 391: Bela knjiga o športu: EU in šport: uskladitev pričakovanj in priložen akcijski načrt (11. 7. 2007).
- (31) Agenda iz Osla za podjetniško izobraževanje v Evropi: http://ec.europa.eu/enterprise/entrepreneurship/support_measures/training_education/doc/oslo_agenda_final.pdf.
- (32) Priročnik za poklicno usmerjanje: Career Guidance – A handbook for policy-makers (Poklicno usmerjanje – priročnik za oblikovalce politik). Delovni dokument služb Komisije in skupna objava z OECD. <http://www.oecd.org/dataoecd/53/53/34060761.pdf>

- (33) LFS: „Labour Force Survey – User Guide“ (Raziskava o delovni sili – vodnik za uporabnike). Eurostat 2007.
- (34) Evropska zveza družin: ustanovile so jo države članice na pomladanskem zasedanju Evropskega sveta leta 2007. Več o tem na http://ec.europa.eu/employment_social/families/european-alliance-for-families_en.html
- (35) Evropski mladinski portal: skupni vir informacij za mlade. <http://europa.eu/youth>
- (36) Program Mladi v akciji 2007–2013: nov program EU na področju mladih. <http://ec.europa.eu/youth>